

15-lecie

Grażyna Gregorczyk, Bożena Boryczka

Ośrodka Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie

*...komputery mogą być nośnikami znaczących idei,
załączkami zmian kulturowych,
potrafią pomóc ludziom w tworzeniu nowych powiązań z wiedzą,
które przełamują te tradycyjne oddzielające humanistykę od nauk ścisłych,
a wiedzę o człowieku od obu tych dyscyplin.*

Seymour Papert

Docento discimus – Ucząc innych sami się uczymy.
Seneka

Ośrodek Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie został powołany do życia 1 czerwca 1991 roku przez Kuratora Oświaty i Wychowania miasta stołecznego Warszawy Włodzimierza Paszyńskiego.

Założycielem i wieloletnim dyrektorem placówki był Tadeusz Kuran, którego zasługi dla edukacji informatycznej w województwie mazowieckim, a nawet w kraju są nie do przecenienia. To on zgromadził zespół pierwszych nauczycieli konsultantów, którzy zapoczątkowali doskonalenie nauczycieli i wspomaganie placówek oświatowych w dziedzinie informatyki i technologii informacyjnej.

Początki nie były łatwe. W małym, gościnnie wynajmowanym w XXVII Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Czackiego w Warszawie przy ulicy Polnej 5 „pokoiku nad schodami”, pionierska załoga w składzie: wizytator Tadeusz Kuran, Elżbieta Gołębiowska i Tomasz Bursche – doradcy metodyczni, przygotowała pierwsze propozycje kursów doskonalących, seminariów i konferencji. Zajęcia komputerowe dla nauczycieli odbywały się w salach wynajmowanych w różnych szkołach.

Obecnie Ośrodek prowadzi swoją działalność w trzech siedzibach w Warszawie: przy ulicy Raszyńskiej 8/10

(główna siedziba), Nowogrodzkiej 73 i Rzymowskiego 36 (baza noclegowa).

Baza szkoleniowa Ośrodka to dziewięć sal ćwiczeniowych oraz dwie sale konferencyjne i jedna seminaryjna (na potrzeby mniejszych spotkań i konsultacji).

Od początku istnienia Ośrodek uczestniczył we wszystkich ważnych programach i przedsięwzięciach, które miały znaczenie dla rozwoju edukacji informatycznej i szkolnych zastosowań technologii informacyjnej.

Zespół nauczycieli konsultantów OEIiZK, czerwiec 1995

Trudno jest wymienić wszystkie projekty regionalne i krajowe, w których uczestniczyli pracownicy placówki. Postaramy się przedstawić te najważniejsze.

Jedną z pierwszych, ciekawą i cieszącą się popularnością wśród nauczycieli formą doskonalenia była **Letnia Szkoła Komputerowa**, prowadzona w wakacyjnych miesiącach 1994 roku przez Ośrodek i „Gazetę Wyborczą”. W pracowniach Ośrodka prowadzone były kursy dotyczące grafiki komputerowej oraz programu Personal Information Manager, aplikacji do zarządzania informacją osobistą.

W czerwcu 1995 roku Ośrodek wraz z firmą szkoleniową OSI CompuTrain SA przystąpił do realizacji szkoleń w ramach tzw. zleceń centralnych MEN, które dotyczyły zastosowań technologii informacyjnej w uczeniu się i nauczaniu różnych przedmiotów oraz zarządzaniu placówką oświatową.

Ze względu na ubogą bazę lokalową zajęcia prowadzone były w różnych miejscach: oprócz siedziby przy ulicy Raszyńskiej między innymi w Bibliotece Pedagogicznej przy Bednarskiej w Warszawie, w Pałacu Młodzieży, w Ośrodku Wypoczynkowym w Ryni, w Ośrodku ZNP w Jachrance, w Centrum Animacji Misyjnej w Konstancinie Jeziornej, w Kolegium Nauczycielskim w Ostrołęce, w Zespole Szkół w Piasecznie, w Krzyżówce koło Nowego Sącza, w Nowym Sączu. W latach 1995-1996 zostało przeszkolonych łącznie ponad 10 000 nauczycieli i dyrektorów z całej Polski.

W 1997 roku Ośrodek przystąpił do programu **Europejskie Komputerowe Prawo Jazdy – ECDL**, który realizowany był pod kierunkiem Polskiego Towarzystwa Informatycznego. W kolejnych latach wielu nauczycieli

i uczniów przystępowało do egzaminów, potwierdzających uzyskane umiejętności, związane z użytkowaniem popularnych aplikacji, głównie systemu Windows.

W 1998 roku ruszył program Ministerstwa Edukacji Narodowej i projektu Interkl@sa **Internet w każdej gminie**, kierowany przez Przewodniczącą Komisji Edukacji i Nauki Sejmu Rzeczypospolitej Grażynę Staniszewską. Program obejmował dostarczenie wyposażenia pracowni internetowych do około 2500 szkół podstawowych na terenie całego kraju. Ośrodek także brał udział w przygotowaniu tego Programu, opracowując założenia i zabiegając o jego powodzenie. Rozpoczęty w ten sposób cykl działań mających na celu wyposażenie szkół w sprzęt komputerowy przez Ministerstwo Edukacji Narodowej trwa do dziś, obecnie przy wsparciu środkami Unii Europejskiej. Dla Ośrodka realizacja Programu oznaczała nowe wyzwanie: przygotowanie co roku kilkuset, a potem kilku tysięcy nauczycieli do właściwego wykorzystania dostarczonego sprzętu.

Programy **Pracownie komputerowe dla szkół, Wyposażenie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem, Internetowe Centra Informacji Multimedialnej w Bibliotekach Szkolnych i Pedagogicznych** pozwoliły w sposób znaczący nadrobić wielkie opóźnienie we wprowadzaniu nowoczesnych technologii do nauczania i odpowiedniego przygotowania milionów uczniów i setek tysięcy nauczycieli do życia w społeczeństwie informacyjnym.

Dużym wyzwaniem dla Ośrodka był także program **Intel – Nauczanie ku Przyszłości** – prowadzony od 2001 roku we współpracy z firmą Microsoft. Miał on na celu przygotowanie możliwie dużej liczby nauczycieli do

stosowania technologii informacyjnej w nauczaniu i pracy własnej. Głównymi założeniami programu były: wielka promocja rozsądnego wprowadzania technologii informacyjnej do szeroko rozumianej praktyki szkolnej oraz pokazanie nowych metod nauczania, metod aktywnych, w szczególności zadaniowych, problemowych i projektowych, innych od dotychczas dominujących w polskiej szkole: podających i encyklopedycznych. Ośrodek został wybrany do przeprowadzenia szkoleń dla 102 trenerów projektu, którzy w systemie kaskadowym rozpoczęli szkolenie liderów, a następnie ponad 30 000 nauczycieli.

Od momentu powstania Ośrodka zorganizował ponad 4 000 kursów komputerowych, które zostały bardzo wysoko ocenione przez ponad 48 000 słuchaczy.

Grupą nauczycieli, o którą Ośrodek szczególnie troszczył się przez te lata, byli nauczyciele informatyki i technologii informacyjnej różnych typów szkół. Szczególnie zależało nam na stworzeniu możliwości uzyskiwania kwalifikacji do nauczania tych przedmiotów, ponieważ niewielu nauczycieli kończyło studia informatyczne.

W roku 1993, obok specjalistycznych szkoleń informatycznych, została uruchomiona pierwsza edycja kursu kwalifikacyjnego, dającego uprawnienia do nauczania informatyki.

Podpisane zostało także porozumienie pomiędzy Wydziałem Matematyki, Informatyki i Mechaniki Uniwersytetu Warszawskiego a Ośrodkiem, na mocy którego powołano do życia **Studium Podyplomowe Informatyki dla Nauczycieli**. Nauczyciele konsultanci Ośrodka wnieśli duży wkład w opracowanie programu Studium, który został zatwierdzony do realizacji przez Radę Wydziału.

Dzięki grantom Ministra Edukacji Narodowej od 2000 roku prowadzone były kolejne studia podyplomowe:

- **Studium Rozwoju, Informatyki i Pedagogiki Zdolności**, wspólnie z Zakładem Metodologii Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie,
- **Studium Podyplomowe Technologii Informacyjnej i Studium Podyplomowe Edukacji Informatycznej dla Szkolnych Koordynatorów Technologii Informatycznej**, wspólnie z Instytutem Informatyki Uniwersytetu Wrocławskiego.

Do chwili obecnej Podyplomowe Studium Informatyki dla Nauczycieli, I i II stopnia, ukończyło już **ponad 1000 osób**. Uprawnienia do nauczania informatyki, poprzez ukończenie kursu kwalifikacyjnego, **zdołało 350 nauczycieli**. Kurs kwalifikacyjny nadający uprawnienia edukatora w zakresie technologii informacyjnej i komunikacyjnej **ukończyło 65 nauczycieli**,

Ośrodek przykładą dużą wagę także do wspierania dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej informatycznie. W 1994 roku po raz pierwszy zorganizował **Warszawski Konkurs Informatyczny** dla młodzieży szkół podstawowych, obejmujący swym zasięgiem województwa warszawskie i skierniewickie. Konkurs organizowany był do 1999 roku. Laureaci pierwszego WKI byli wielokrotnymi laureatami Krajowej Olimpiady Informatycznej i medalistami (także zdobywcami złotych medali) olimpiad międzynarodowych: IX Olimpiady Informatycznej w roku 1996 w Budapeszcie, X Olimpiady Informatycznej w roku 1997 w Kapsztadzie oraz trzech Olimpiad Informatycznych Centralnej Europy.

Obecnie tradycje te kontynuuje Konkurs Informatyczny dla uczniów gim-

nazjów **LOGIA – Logo i algorytmy**. W konkursie tym, w sześciu edycjach łącznie, brało udział **2108 uczniów**, a **66** zostało laureatami.

Od roku 2002 Ośrodek organizuje i prowadzi Konkurs Informatyczny dla uczniów szkół podstawowych **miniLOGIA – Grafika w Logo**. W czterech edycjach konkursu uczestniczyło **2455 uczestników**, **116 zostało laureatami I, II i III miejsca**, a **41 wyróżnionymi finalistami**.

Wdrażamy na co dzień nowe technologie. Pracownicy Ośrodka opracowali wiele aplikacji, które z powodzeniem są wykorzystywane w nauczaniu informatyki i technologii informacyjnej we wszystkich typach szkół.

W 1996 roku zostały zakończone prace nad polską wersją programu **Logo Komeniusz**, będącego dziełem zespołu pracowników Uniwersytetu Komeniusza w Bratysławie: Ivana Kalaša, Petera Tomcsányi, Andreja Blaho i Lubomira Salanci. Było to nowe środowisko języka programowania wysokiego poziomu, umożliwiające pracę z komputerem w trybie bezpośredniego dialogu oraz jednocześnie wspomagające rozwój twórczego, logicznego myślenia i zdolności algorytmiczne ucznia. Ośrodek nie tylko intensywnie promował to nowe środowisko, ale także dostarczył program do tysięcy szkół w Polsce.

W 2003 roku została także przygotowana przez pracowników Ośrodka polska wersja następcy Logo Komeniusza – programu **Imagine**, który także jest dziełem zespołu pracowników Uniwersytetu Komeniusza w Bratysławie. W Polsce program ten znany jest jako **Logomocja, polska edycja Imagine**.

Inne programy, o których także warto wspomnieć, wspomagające nauczanie informatyki i przedmiotów przyrod-

niczych, przygotowane w wersji polskiej, to: **Algo**, **Modellus**, **Coach** czy **Insight-Pomiary**.

Przedstawiciele Ośrodka biorą udział w wielu międzynarodowych programach i konferencjach dotyczących zastosowań komputerów w edukacji oraz rozwoju edukacji informatycznej. Do najważniejszych należą:

- projekt **MATCOMP** realizowany z pomocą finansową programu Socrates Comenius. Jego głównym celem było zapewnienie nauczycielom matematyki w Polsce i w innych krajach europejskich niezbędnej pomocy, aby mogli się stać biegłymi i kompetentnymi użytkownikami technologii informacyjnej i komunikacyjnej w swojej codziennej praktyce zawodowej,
- **COLABS Minerva** – projekt europejskiego programu Socrates. Głównym celem projektu było znalezienie sposobów wsparcia dzieci współpracujących w Europie i poza nią w budowaniu i badaniu modeli (mikroświatów),
- projekt **IT for US** – Information Technology for Understanding Science (Technologia informacyjna dla lepszego zrozumienia przedmiotów przyrodniczych) programu Socrates Comenius. Celem projektu jest znalezienie takich metod i środków technologii informacyjnej, które sprzyjają lepszemu zrozumieniu przedmiotów przyrodniczych,
- projekt **WWW Train**, który był międzynarodową współpracą pomiędzy specjalistami zajmującymi się kształceniem nauczycieli w zakresie technologii informacyjnej i ekspertami od portali internetowych z Węgier, Holandii oraz Polski,
- projekt **IDWBL** Comenius Minerva – Innovative Didactics

via Web Based Learning (Innowacyjna dydaktyka w uczeniu wspomaganym siecią Internet) był kontynuacją i rozszerzeniem projektu WWW Train. Jego celem było stworzenie dostępnej w Internecie bazy scenariuszy lekcji, która może pomóc nauczycielom stosować materiały istniejące w sieci w pracy z uczniami, a uczniom wykorzystywać zasoby sieci do samodzielnej nauki,

- projekt **ICTime** – Information Technology in Intercultural and Media Education (Technologia informacyjna jako narzędzie edukacji interkulturowej i medialnej), który realizowany będzie do 2009 roku. Celem projektu jest wspieranie nauczycieli, edukatorów oraz innych osób związanych z oświatą, a pośrednio także samych uczniów poprzez przedstawienie sposobu użycia cyfrowych mediów w ramach edukacji interkulturowej.

Została nawiązana współpraca z **Lwowskim Obwodowym Instytutem Kształcenia Nauczycieli**, która zaowocowała wizytą studyjną nauczycieli konsultantów z Ośrodka w Instytucie oraz Uniwersytecie im. Iwana Franko we Lwowie.

W lipcu 2002 roku Ośrodek wspólnie z partnerem ze Lwowa zorganizował warsztaty polsko-ukraińskie dla nauczycieli informatyki i technologii informacyjnej obu krajów. W warsztatach uczestniczyło łącznie 22 nauczycieli.

Ukoronowaniem współpracy międzynarodowej była **X Jubileuszowa Konferencja EUROLOGO 2005**, która odbyła się w Warszawie w dniach 29-31 sierpnia 2005 r., pod honorowym patronatem Ministra Edukacji Narodowej i Marszałka Województwa

Mazowieckiego. W konferencji brało udział ponad osiemdziesięciu uczestników, nie tylko z Europy, ale również z Brazylii, Japonii, Meksyku i Stanów Zjednoczonych. Hasło konferencji brzmiało: Digital Tools for Lifelong Learning (Cyfrowe narzędzia uczenia się przez całe życie). Powierzenie Polsce organizacji konferencji było wyrazem uznania dla polskiej społeczności naukowców i nauczycieli zajmujących się edukacyjnymi zastosowaniami języka Logo, a w szczególności dla OELiZK, który od początku swojego istnienia konsekwentnie krzewi Logo w polskich szkołach, wprowadzając nowe implementacje tego języka i organizując w województwie mazowieckim konkursy informatyczne dla uczniów gimnazjów i szkół podstawowych.

Dr Secundino Correia, przewodniczący Komitetu Naukowego Konferencji, w taki sposób dziękował organizatorom:

Dziękuję wszystkim, którzy przyczynili się do sukcesu X Konferencji EUROLOGO w Warszawie, głównie lokalnym organizatorom. Naprawdę doceniam sposób, w jaki byliśmy podejmowani w Ośrodku Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów.

Szczególne podziękowania należą się całemu zespołowi, który tak sprawnie zorganizował Konferencję. Podziękowania dla wszystkich osób z biura recepcyjnego i ich niewidocznych pomocników, a także naszych przewodników na wspaniałych wycieczkach.

Podziękowania również dla tych, którzy prezentowali swoje prace i wyniki badań na Konferencji.

Pracownicy Ośrodka chętnie dzielą się swoim doświadczeniem i dorobkiem z innymi nauczycielami.

Od 1995 roku Ośrodek był wydawcą dwumiesięcznika „Komputer w Szkole”, który ukazywał się do 2003 roku. Było to pismo skierowane do wszyst-

kich nauczycieli, w tym oczywiście także do kadry kierowniczej oświaty. Publikowane w czasopiśmie artykuły dotyczyły, między innymi, wykorzystywania komputera na lekcjach różnych przedmiotów, planowania lekcji z informatyki, reformy oświaty, korzyści z dostępu do Internetu, do kształcenia. Do pisma dołączana była dyskietka zawierająca między innymi programy Shareware i Public Domain ogólnodostępne i zakupione przez redakcję, teksty źródłowe procedur i programów prezentowanych w numerze, wersje demonstracyjne programów edukacyjnych i narzędziowych.

Ośrodek prowadzi niepowtarzalne serwisy internetowe, w tym serwis dla opiekunów szkolnych pracowni komputerowych, który w ciągu roku miał blisko 100 000 odsłon. Autorzy tego serwisu śledzą fora i grupy dyskusyjne, udzielają odpowiedzi na pytania zadawane tam przez nauczycieli (udzielono blisko 10 000 odpowiedzi).

Do najważniejszych serwisów edukacyjnych należą ponadto:

- **Komputer w szkole EDUKUS** – serwis o charakterze edukacyjnym przeznaczony dla nauczycieli różnych przedmiotów, stanowiący pomoc dla wszystkich wykorzystujących komputery w pracy z młodzieżą – jako źródło informacji oraz wsparcie w przypadku problemów ze sprzętem i oprogramowaniem,
- **Small Business Server** – witryna poświęcona technicznemu aspektom funkcjonowania pracowni internetowych dostarczanych do szkół. Zawiera wiele szczegółów związanych z konfiguracją pracowni SBS, poprawki, programy i skrypty usprawniające ich działanie,
- **Linux i Szkoła** – serwis jest przeznaczony dla nauczycieli,

k którzy chcą się zapoznać z systemem operacyjnym Linux i jego zastosowaniami edukacyjnymi,

- **Biblioteka Pedagogiczna** – serwis tworzony przez bibliotekarzy bibliotek pedagogicznych i adresowany do tych właśnie bibliotekarzy. Jego celem jest integracja środowiska bibliotekarzy wokół idei doskonalenia zawodowego i podnoszenia efektywności pracy każdej z placówek.

Ośrodek posiada **akredytację Mazowieckiego Kuratora Oświaty**, przyznaną 23 marca 2005 roku oraz godło **Inwestor w kapitał ludzki**, uzyskane w 2005 i 2006 roku.

W listopadzie 2006 roku w Ośrodku został wdrożony system zarządzania jakością zgodny z normą ISO 9001:2000. Audyt certyfikujący, przeprowadzony przez audytorów TÜV CERT w dniach 3 i 4 stycznia 2007 roku zakończył się wynikiem pozytywnym i Ośrodkowi został przyznany **certyfikat systemu jakości ISO 9001:2000**.

Z perspektywy 15 lat wyraźnie widać, że osiągnięcie sukcesu zawdzięczamy naszemu największemu kapitałowi – LUDZIOM – ich wiedzy, zaangażowaniu i doświadczeniu. To dzięki nim od tylu lat udaje nam się realizować misję Ośrodka:

Nadajemy nową wartość uczeniu się i nauczaniu.

W 2007 roku Ośrodek zatrudnia osiemnastu wysoko wykwalifikowanych nauczycieli konsultantów, łączących w swojej pracy różne specjalności. Jedną z nich jest informatyka, pozostałe to: matematyka, fizyka, chemia, języki obce, kształcenie zintegrowane, geografia, biologia, bibliotekoznawstwo, przedmioty zawodowe itd. Prawie wszyscy wykładowcy są lub byli czynnymi nauczycielami, mającymi stały kontakt z nauczaniem dzieci i młodzieży. Po mistrzowsku łączą w swej pracy umiejętności informatyczne i kompetencje pedagogiczne. Nauczyciele konsultanci, potencjał intelektualny Ośrodka, są autorami wielu programów kursów, warsztatów i seminariów, programów nauczania informatyki i technologii informacyjnej, podręczników dla uczniów i przewodników metodycznych dla nauczycieli, kilkudziesięciu książek, niezliczonej liczby artykułów i materiałów dydaktycznych.

Pracownicy administracji i obsługi, także stale doskonalący się, stanowią potężne wsparcie organizacyjne i techniczne dla nauczycieli, a wszyscy razem – to najcenniejszy kapitał Ośrodka.

Dzieląc się z Czytelnikami naszą radością z 15. rocznicy powstania placówki, chcemy jednocześnie podziękować wszystkim za dotychczasową współpracę oraz zaufanie.

Dziękujemy zatem:

Słuchaczom naszych szkoleń – nauczycielom, dyrektorom, pracownikom administracyjnym placówek oświatowych za to, że stale chcą z nami poznawać tajniki technologii informacyjnej i informatyki i tę nową wiedzę i umiejętności przynosić do swoich środowisk pracy.

Dyrektorom placówek oświatowych i pracownikom samorządów prowadzących szkoły za to, że kierują nauczycieli do naszych ośrodków, że w tak profesjonalny sposób pomagają nam zrobić to, co do nas należy i na czym znamy się najlepiej.

Nauczycielom konsultantom, trenerom, edukatorom za to, że dzięki Ich postawie i codziennemu zaangażowaniu coraz więcej i więcej nauczycieli potrafi sprawnie posługiwać się technologią informacyjną w swojej pracy, rozumie jej przydatność i nieuchronność. ■

Autorki:

**Grażyna Gregorczyk jest dyrektorem
Ośrodka Edukacji Informatycznej
i Zastosowań Komputerów w Warszawie**

**Bożena Boryczka jest nauczycielem
konsultantem, kierownikiem
Działu Informacji i Wydawnictw**